

MAGYAR KURIR.

Bécs, Pénteken, Aprilis 30dikán, 1824.

Portugallia és Brasilia.

A' Gaceta de Lisboa Mártz. 19d 3 Királyi Decrétumokat közöl. Az elsőben az nyilatkoztatik ki, hogy miacutána a tapasztalás megmutatta hogy a' belső Ministerium osztályának az Igazság Ministeriuma osztályától lett elszakasztatása káros következeseket vont maga után, Ő Felsége azt végezte, hogy az 1821 Aug. 23d költ törvényt visszavonja 's a' belső Ministeriumot az Igazság Ministeriumával újra egybekapcsolja. — Ezen határozásnál fogva a' második Decrétum által Senhor Juaquin Pedro Gomez de Oliveira belső Miniszteri, 's Senhor Manoel Marinho Falcao de Castor Igazság Miniszteri tisztségeikből elbocsáttatnak, 's Ő Felségének az ő szolgálatjokkal való megelégedése' bizonyosságául 1600 Milre (mintegy 3750 ft ezüst pénz) penziót fognak húzni. — A' harmadik Decrétummal Senhor Jose Antonio d' Oliveira Leite de Baros, belső és egyszersmind igazságra ügyelő Miniszternek nevezetik. — Ugyancsak egy királyi Decrétum azt rendeli, hogy az élelemre vetett mindenféle adó az egész Országban eltöröltessék, mint ez Lisbona fő-városára nézve már az 1821 Jún. 11d költ Decrétum által meghatározottat.

Rio de Janeiróból Jan. 15d indult (Londoni Ujság levelekben közöltetett) tudósítások ezt tartják: „Midőn a' Császár erővel szélytoszlatta a' constitútiós gyűlést, azt ígerte hogy egy törvénytévő gyűlést fog egybehívni. Ezen egybehívás

meg is történt a' Nov. 17dikéi Decrétum által, 's a' választáshoz minden tartományok hozzá is kezdettek az 1822 Jan. 19d hozott sinórmértékek szerint, mint a' melly módon választatott a' szélytoszlaltott gyűlés is. Azonközben a' Császár egy új Constitútiót készítettett, melly, a' mint csak egy Monarchiában lehet, a' legszabadabb principiumokon épül. Ez a' Constitutio nem terjesztetett elébe a' gyűlésnek, 's azért is ez constitúciónak nem mondathatik; mindazáltal azt szeretnék ha a' nép ezen Constitútiót meg erősítene. Mellyértis a' fő - városban 's egyebütt jegyző-könyvek nyitlaltak meg az azt jóvá hagyó avagy kárhóztató voltoknak béírása végett. A' fő-város igen nagy többséggel nyilatkozatván ki magát ezen Constitutio részére, a' városi Senatus f. h. 9d, mint Brasilia' Császárságra emeltetésének második esztendőben előforduló napján, a' Császárhoz ment, 's tőle azt kérte hogy az említett Constitútiót ezeannel hirdetteté ki az Országnak fundamentomos törvényéül, mint hogy Rio de Janeiro tartományának polgárai már kijelentették, hogy ahoz hívek akarnak maradni. A' Császár ezen kérelemre azt felelte, hogy ezen szempillantattól fogva, maga is kész a' Constitútiót követni; de köz kihirdetésével várni akar, míg a' többi tartományok is nyilatkozatják magokat. A' törvényhozó gyűlés közelébb azon törvényekkel fog majd foglalatoskodni, mellyek a' Constitutio' végrehajtására megkívántatnak. — Újabb statistikai áltnézés szerint.

Brasiliában mostan 3,617,900 a' lakosok' száma; ezek között vagyon 1,728,900 szerezsen-rab, 159,500 szabad szerezsen. 202,000 Mulatt-rahszolga, öszeséggel 2,089,500 lélek. A' többi 1,528,400 áll 426,000 szabad Mulattlól, 259,400 honni Indusból (régi tős lakosból), és 843,000 Fejérekből, 's ezeknek legalább harmadsésze Európai Portugallus. Az Ország 17 tartományra oszlik, mellyek ini' ezek: San Paolo, Minas-Geraes, Gogas, Matto-grosso, Espiritu-Szanto, Bahia, Seregipe, Alagoas, Pernambuco, Rio-Grande do Norte, Seara, Pianhy, Parahiba, Maranhao, Para."

Rio de Janeiróból Febr. 17d indult tudósítások szerint a' Császár számos aféle Proclamatiókat bocsátott ki, mellyekből az jó - ki - hogy nem sokára megtámadtatástól lehet tartani. A' Rio de Janeirói francia fő Consul tudtára adá egy levélben a' külső Miniszternek, hogy a' francia Király tudósítottván, hogy számos Brasiliai familiák Parizsba küldenék nevelés végett gyermekeiket, megparancsolta hogy azoknak általeveztetéssek minden módokon könnyebbítették, 's még a' francia hadi hajókra is felvételének. Ezt a' Miniszter meghöszönte Császára' nevében a' fő Consulnak.

Rio de Janeiróból Febr. 27dikéig terjedő Ujság - levelek érkezének Londonba. A' Diario do Rio de Janeiro számos városoknak és tartományoknak jelentéseiket közli, mellyekben ezek kinyilatkoztatják, hogy az ajánlott Constitutióval tökéletesen megelégesznek, mint a' mellyben a' legnagyobb liberalismust, a' Császárnak jó céljait, 's Brasilia jövő boldogságának és nagyságának bizonyos zálogát latják. Mindnyajan azt kívánják, hogy azon Constitutióra meg kell esküdni, melly már némelly helyeken valóssággal meg is történt. A'

Császárnak számos Decretumai közül egy azt tartja, hogy a' jelenvaló környúlássalán szükségsképen nevezetes sereget kell készen tartani mind szárazon mind vízen, hogy az Orzágnak bátorságát és függetlenségét annak ellenségei ellen meg lehessen tartani; 's mivel az 1823-ban Januariushan költ Decretum ezen célra közönséges szabad aláírásokat javallott, ajánlja Ó Felsege Minas-Geraes tartománya Igazgatásának, hogy az aláírás útján gyült summanak bekiüldésére nézve minél előbb tegyen rendeléseket.

Egy, Febr. 7d. költ rendelésben parancsoltatik, hogy valakik csak t. eszt. elsőjétől fogva Európából vagy az Orzágnak valamelyik tartományából érkezének, három nap folyta alatt magokat a' Policzájnal jelentsék, 's mondják-bé ottan nevelket, idejeket, születésel' helyét, 's a' t.

Ugyan a' Diario do Rio de Janeiro Febr. 7d. közöl egy hosszú Decretumot, melly azon rendszabásokat foglalja magába, mellyekkel kell élni a' Botocudok vad nemzetségének pallérozására nézve, kik mostanában a' Rio Duce partjain Espiritu-Szanto tartományában sokkal nagyobb számmal találtatnak mint másbor. Minden módok el fognak követtetni, hogy ezek állandó helyhez szoktattassanak, melly végre három faluk építettek. Ezen Botocudok (mond egy anglus Ujság - levél) hadakozó népek, Lanem hadaikat nagyon különösen viselik. Győzedelmeiket ugyanis nem a' levagdalt főkhez vagy fűlekhez szokták mérni, mint némelly Azziai népek, sem nem a' kaponyákhoz, mint némelly Amérikaikak, hanem azon fa-darabokhoz, mellyeket a' megölt ellenség' alsó ajakaiból és fűleiből kiszednek; úgy hogy egy Botocud had - vezért úgy lehet tekinteni az ögjő-

zedelmi jeleivel, mint valamely utazó hordo- dugó árost.

Lisbonai Ujság-levelek, mellyek Apr. 3dikáig terjednek, némelly kivonásokat közölnek a' Bahiai Eco da Patria nevezetű Ujságtól, 's ezeken kívül még egy hosszú királyi Derétumot is, melly által a' pártos uralkodás alatt költ számos határozások töröltetnek - el.

A' Gaceta de Lisboa Mártz. 30d., a' mint mondja azon szándékkal, hogy megmutathassa minémű eszközökkel élt a' pártoskodás, rosz céljainak előmozdítására nézve, Lord Cochraneről bővebb körülállásokat közöl, és még az említett Bahai Ujságból, azon hízeltudó udvariságokkal teljes beszédet is felhozza, mellyet 1823 Oct. 8d Rio de Janeiroban a' Camarának Küldötsége tartott Ő Urasága előtt a' fő-város lakosainak nevekben.

Nagy Britannia és Irlandia.

A' Columbiái kölcsönvétel Londonban f. h. 10d Goldsmith és Tarsai nevet viselő házzal csakugyan végrehajtott. Ez a' kölcsön 4,750,000 font Sterlingből áll 6 proCent interessel.

Gróf Liverpool f. h. 12d Bathba ment, hogy ottan a' feredőket használja. 'S ezen körülállásból azt következtetik, hogy ezentúl nem igen jönne már valami nevezetes dolog a' Palamentum elébe.

A' Londoni Udvari-Ujság a' következő jelentést közli: „A' nagy tiszteleltre méltó Canning Úr, a' külső dolgokra ügyelő Miniszter azon parancsolatot vevé Ő Felségétől, hogy a' szövetséges és neutralis Hatalmasságok Londonban lévő Követeinek adna tudtolra, hogy Ő Felsége' parancsolatjából megtevétek a' szükséges rendszabások az Álgiri lakótönek körülkerítettésére, 's en-

nek következtésében, a' ki ezen elkerítést megsérténé, azzal, a' nemzetek' törvénye szerint fognak bänni.“

Kapitány Parry Május' közepe táján szándékozik a' Fury és Hecla nevezetű hajókkal az éjszaki földszark felé teendő harmadik Expeditiójára útnak indulni.

Londonban egy aczél köszörülőnek a' szemébe pattant egy darabka-aczél, mellyet az efféle esetekben használtatni szokott seb-orvosi szerrel az úgynevezett fogócskával teljességgel ki nem lehetett csipni. Minckutána a' sérelmet kapott ember 18 órákig iszonyú kínokat kentele-nítettett kiállani, valami Abraham nevezetű embernek az jutott eszébe; hogy a' szemnek sérelmes része elébe erős mágnest kellenék tartani; ez megtétevé, az aczél darabka azonnal kipattant a' szemből, 's a' mágnesen maradt függve! Most már e' végre mánes-kövek foglaltatnak ezüst nyelbe, 's egy részét teszik a' seb-orvosi eszközöknek.

Seb-orvos Stevenson a' hajogos szeműek' orvoslására nézve egy új módot talált, 's engedelmet nyert reá, hogy arról készített értekezését a' Királynak ajánlhassa. Apr 7d ké is adta márnyomatott munkáját Ő Felségének.

Marquis Lansdown arra való just kért Apr. 12d a' Felső Házban, és azt meg is nyerte, hogy első ízben felolvashasson egy törvény-javallatot, mellynek célja az, hogy az ánglus Catholicusoknak választási juss engedtesseék. Ezután azt jelentette-bé a' nemés Marquis, hogy fog még ajánlani egy másik törvény-javallatot is arra nézve, hogy olyan hivatalokban az ánglus Catholicusok is részesülhessenek, mellyekben az Irlandia Catholicusok részt szoltak venni.

Az Igazgatás a' mostanában néhány új Línea - Regimentek' felállításáról szóló határozásában azt rendelte; hogy az ezekre megkivántató személyeknek csupán egyik fele szedettessék Angliából és Skótzsiából, a' másik fele pedig egészen magából Irlandiából. Ezen rendelkezésnek az a' fundamentuma, hogy általa néhány százakra telő dolog és kereset nélkül lévő Irlandusokok, munka és kereset adassék. Irlandiában Trim városától néhány mértfölnyre a' Meuthi Grófságban hileucz házat újra felgyújtottak. Azon földek, mellyekhez a' felgyújtott házak tartozának, éppon most adattak-li újra árendába, minthogy az ezelőtt való Arendás nem tudta megfizetni az árenda bérért. Kropckeis mellett, ugyan azon Grófságban egy éjszaka minden vagyonát ellopták egy Arendásnak, 's midőn a' dolgot tudtára akarta volna adni a' Policzájnak, a' rablók halálosan megkínzták.

Egy mostanában felállott társaságnak az a' czélja, hogy Anglia és Kelet-Indiai között gőz-ladikok által állandó közösülést vihessen végbe. Ezen társaság nem valamelly közvetetlen haszontól indittatik, sőt inkább az általa már egybeszerzett 's aláírás' útján még egybeszerzendő pénz-summákat azoknak szándékozik osztani jutalmul, kik a' gőz-ladikokon való menetelt vagy jövetelt, a' lehető rövid 's 75 nappal általjában többre nem telendő idő alatt fogják végrehajtani.

Spanyol Ország.

A' Király Con Antonio Gomez Calderont az adósságok nagy könyvébe való beírásokra ügyelő biztosság' előlülő-jévé nevezte-li; 's ugyan azon biztosság' tagjaivá tette: Don Vincentit, az eltörölt pénztár Igazgatójául; Don Cordobát és Don Jose Vasquez Ballesterost, mint legidősb Fiscalisát a' koronának. Don

Angelo Sixto, régebben a' Szan Carlosi Bank Directora, Fizető - mesterré tétetett az eltörölt pénz-tárnál.

Barcelonából így írnak Mártz. 31-dikén: „Marquis Campo Sagrado, ki Báró d' Eroles a' Catalonian Kormányzó-ságban váltja-fel, Adjutánsával Gen. Bassecourttal tegnapelőtt érkezett-meg ide. Minthogy az idő alkalmatlan volt, fényesen nem fogadtathattak-el, csupán maga Báró d' Eroles ment-li elébeük kocsin, 's francia tisztelet-gárda kíséré őket bé a' városba. — Oberstlieutenant Breton, hajdan Generális Castannos' Adjutánsa, régi tisztségebe, mint a' Királynak Hadnagya, újra visszatétetett.

Az Etoile azt mondja köz hír után, hogy Gen. Lieut. Rivaud de la Raffiniere nem fogadta-el a' Spanyol Országban lévő Őrizet armada Fő-vezérségét, mellyértis Generális Bourmontot Vicomte Dijeon fogja felváltani azon tisztségben. Az Őrizet-armada második Brigadájánál Cadixban Gen. Mauton veszi-átal a' vezérséget. Madritban ez idő szerint Generális Desperamos a' hadi Kormányzó; Gen. Clouet Valenciába ment Brigadájával. Egy Schweitzer Batalion és a' Pattanyússág Toledóba mentek, hol a' Király az áldozó-hetet szándékozik eltölteni. — Marquis Mataflorida, az Urgeli Regenségnek volt Elölülője, Burgosból f. h. 6d elindult követségének helyére Turinba, hanem úgy hallik hogy Valenciában fog még időt tölteni.

Francia Ország.

A' Párizsban lévő spanyol fő Consul Lahora Úr, számtalan kérdézősködések által indítván, egy a' Monitor Redactorához küldött levelében jelenti, hogy Ő Felsége a' spanyol Király, a' Spanyol Országai Fináncz-Mintszternek ő hozzája intézett hivatalos levele szerint 1823 Oct.

zod a' spanyol királyi új kölcsönvételt valósággal elfogadta 's forma szerint megerősítette, és hogy arról a' Közönség ő nála környülkölő tudositást vehet.

Az Etoile szerint következő választás engedetik a' Franczia Országban fogva lévő spanyol Katona-tiszteknek: Vagy menjenek vissza honjokba, vagy határozzak reá magokat a' Franczia Országba maradásra, vagy pedig más Országba menjenek. A' kik visszamennek Spanyol Országba, jelentsék mellyik úton akarnak keresztül menni a' spanyol határon, 's a' szükséges passusokat, meg fogják kapni. A' kik Franczia Országban kívánnak maradni, tartoznak megmutatni hogy vagyon mikől élnek. A' kik pedig idegen földre kívánják venni magokat, jelentsék hova szándékoznak 's melly úton akarnak kimenni Franczia Országból.

Párizsban Dr. Civile Úr a' vizellet-hójjagban lévő kőnek magában a' vizellet-hójjagban való szélytmorzsalására valamely eszközt talált fel, mellyet Saxifrage-nak nagy Lithoupteur-nek nevez, 's leírását ezen című könyvében közli: Nouvelles considérations sur la retention d'urine etc. Paris 1823. Ezen eszköznek használásában nevezetes szolgálatot teszen az e' végre különösen elkészített macskahél, melly hévitetvén a' nevezett eszköznél fogva a' hójjagba, abban felfúvatatik, 's a' kőnek szélytmorzsalása így könnyebben végrehajthatatik.

H o l l a n d i a.

A' Holandiai szegények Coloniája Friedrichsortban, mellyet bizonyos jótévő társaság fundált, szerencsésen gyarapodik, 's hatalmas próba leszen arra nézve, miként lehessen a' szegényeket megtelepíteni, 's e' szerint kevesebb köl-

tséggel táplálni, mint az a' rendes szegények intézete által eshetik. A' társaság alkura szokott lépni a' városokbeli szegényed intézeteivel, 's a' szegényeket ezektől általveszi bizonyos fizetéssel, ha az intézetek p. o. már egy emberkort ért szegényért esztendőként 25 Hollandiai becsü forintot fizetnek. Különösen érdekesítették a' fundálók magokat azzal, hogy az első próbát mind városi szegényekkel tették, kik a' mezei élet foglatosságait nem ismerték, 's azokhoz őket elsőben még szoltatni kellett. Friedrichsort Coloniája mostan Európában a' legnagyobb népesség' példája. Áll az 300 familiából, mellyek 2000 hóldföldet mivelnek, az az egy olly darab földön melly nincsen egészen 1/10 négyzet-mérföld, él 15.000 ember. Egy egy gazdaság tíz hóldföld, 's 600 tehéntől kerül-ki a' földnek munkálása és trágyázása, 's tejek, nevezetes részét teszi az élelemnek.

B é c s.

Ő Cs. K. Apostoli Felsége Gróf Nádasdy Ser. Ferencz Urat minden fizetés nélkül es. k. Kamarássá méltóztatott kegyelmesen kinevezni, 's a' Gróf Úr f. h. 25d. évé-le tiszti esküvését es. k. első fő Udvar-Mester Herezeg Trautmansdorffnak, mint es. k. Fő-Kamarás képviselőnek kezeibe.

Ő Cs. K. Apostoli Felsége f. h. 6d. költ legfőbb határozásánál fogva méltóztatott a' Mélt. Báró Malonyay és Gróf Sigray Urak' előléptetéseik által a' Magyar Országi Királyi Tablánál megüresült Báróságokra, elsőbre Mélt. Komori Báró Bedekovich Lajos Urat es. k. Kamarást 's a' Banalis Törvényszék Assessorat, másodikra Mélt. Széhi Gróf Teleki József Urat, es. k. Rama-

rást, 's a' Helytartó Tanácsnál számfe-
lítettvaló Titoknokot kegyelmesen kine-
vezni.

*April. 29d. a' Státus - papiro-
sainak közép-árrok:*

Státus Kötelező levele 5 p Ctmal Conv. P. 97 1/4
Ugyan az 2 1/2 p Ctmal Sorvonásos Költsön
1820-ról C. P. Ugyan az 1821 ről 100t. C. P.
Bizonyítás 1821 d. Költsönről 100 flért C. P.
Bécs Városi Bankó Obligatiók 2 1/2 p Ctmal
49 for. C. P. 249 7/8 for. V. Czban. 1 Bank Actia
1090 3/4 for. C. P. Cs. Arany —

*A Gabona négy fő nemeinek árrok
általjában Ap. 20d. — 24d.*

(Mérőjét garasra szamlálva V. Czban.)

	Búza.	Rozs.	Arpa.	Zab.
Bécsben Apr. 20d.	128	62	50	43
— Apr. 24d.	125	58	52	40
Stockerauban Apr. 20d.	103	61	—	29
Fischamenden Apr. 20 es 22d.		51	31	31
Nagy Enzensdorfon Apr. 21d. 119		58	35	30

Magyar Ország.

F. h. 21; és 24d napjain a' követ-
kező nevezetes czikkelyt közlik a' Ha-
zai Tudósítások: „Nem lehet semmi ör-
vendetesebb egy Hazafi szívének, mint
azon időre vissza emlékezni, mellyben
az Országnek belső igazgatása, az igaz-
ságnak helyesebb kiszolgáltatása, újabb
és jobb rendbe hozattatott, 's így a'
nemzeti holdogság erős talpra állittatott.
— Illy szerencsés emlékeztető időnek szá-
zados innepét ulti ma Apr. 21d Buda, Ha-
zánknek fő-városa, 's különösen a' Nagy-

Mélt. Királyi Magyar Helytartó Tanács'
melly III Károly nagy emlékeztető Ri-
rallyunknak bölcs rendelése és az Ország'
törvénye által 1723 ban, az Ország bel-
ső igazgatásának fő hivatalává tététt.
Ezt minden Magyar tisztelettel említheti,
és mind Karoly Kiralynak, mind az utá-
na való felséges maradékainak, különö-
sen pedig mostan szerencsésen uralkodó
Felséges I Ferencz Királyunknak, a' jó
rend fenntartására, és a' törvényes ör-
száglás által aradó jótéteményeit
hódoló tisztelettel méltán áldhatja. Hogy
ezen országos innepnek annyival nagyobb
fényt szerezzen Ő Cs. K. Fő Herczegsége
József Nádor Ispánunk, Országunknak
tisztelet Őrangyala, maga személyesen ki-
vánta az inneplést dicsőíteni, és ez által
is újabb fényes bizonyosságát adni orszá-
gos alkotmányunkhoz vonzó magas haj-
landóságának.“

„A' Nagy Méltóságú Királyi Magyar
Helytartó Tanácsnak mostani rendjébe
való beallittatása annyival nevezetesebb,
mivel az attól fogva elfolyt század alatt
részszerint Nádor-Ispánok, részszerint
Királyi Helytartók igen nevezetesek vol-
tak, úgy hogy az ő emlékeztetők a' Nem-
zet előtt mindenkor tiszteletben marad-
nak. Közöttök különösen tündöklének
Albert Királyi Herczeg és Kir. Helytar-
tó, Sándor Kir. Fő Herczeg és Ná-
dor-Ispán, és József Cs. K. Fő Her-
czeg, lúnek hosszú és szerencsés elől-
lése Országunk' históriájában mindenkor
tündökleni fog. Kiváltképen azért, hogy
a' most folyó századnak elejétől fogva e-
mái napig, mind békességes, mind há-
borús időkben, a' fő igazgatása alatt lé-
vő Helytartó Tanács által, mind a' bel-
ső csendességet, mind a' kül-ő háforsá-
got szerencsésen eszközölte. Tündöklő
érdemeit most az által nevelte, hogy Ő
Cs. K. Felségének kegyelmes engedelmé-
vel végbe vitte, hogy a' Kir. Helytartó

Tanácsnak hivatalbeli munkái szaporodáshoz lépest, ezen fő Tanácsnak foglalatosságára szolgáló épület megnagyobbították; mostan pedig a százados innepnek fényes megülése által az egész fő Igazgató-szék újonnan fellelkesítették. Az innepelnék rende olyan volt, hogy valamint a fő Kormány-szék tagjaiban, úgy az egész Országban is közörendezést gerjeszthet. Ugyanis már reggel 8 óra után minden Tiszti osztályok fényes nemzeti öltözetekben a ki-rendelt helyekre megjelenének, úgy hogy a Kir. Tanácsos Urak a külső palotában, a Titoknokok és Concipisták ezen kívül, az Al-Hivatalok pedig a grádicsokon várták Ő Cs. K. Fő-Herczogságának jövetelét, linék udvari cselédjei gyalog előmenvén, az udvari Tisztek egész udvari galában hintókban követték, maga pedig Ő Cs. K. Fő Herczogsága, fényes készületű hat lovas hintóban jött a fő Udvar-Mesterrel Gróf Beckers Ő Excljával. A királyi vártól fogva a két sorban kiállított St. Julien és Hiller Regimentek Granatérosai formáltak rendet egész az Ország házáig. Ő Cs. K. Fő Herczogsága a feljebb említett sorok között belépvén a tanács-palotába, előlülő-székéből az innepnek mivoltához képest political bölcsességgel teljes beszédben megfejtette ezen országos fő Hivatalnak régibb történeteit, újabb kifejlését, és magas nagy érdemeit, mellynek végével a Helytartó Tanácsnak minden tagjai és osztályai egyéb úri jelenlőkkel háromszori Eljen! kiáltással nyilatkoztatták ki örvendezéseiket. Ő Cs. K. Fő Herczogságának a Helytartó Tanács nevében ékesen és fontosán felelt Nagy Mélt. Rudnay Sándor Primás Herczeg, előadván ezen fő Igazgató-széknek mind törvényes kötelelességeit, mind sok ágaztató foglalatosságainak fontosságát; tisztelettel említvén a tagoknak a hatalom

gyakorlásában megbizonyított fényes érdemeit. Kinek beszédét az egész gyűlelketnek öröm-kiáltása követte. Nagy szívbeli megindulást gerjesztett mind Ő Cs. K. Fő Herczogságának, mind az Ország Primásának szöllása, minihogy kiváltképen Ő Fő Herczogságának hathatós szavaiból kiki megértette, mi nagy következéseket hozott maga után a Királyi Helytartó Tanácsnak felállítottása az ő bölcs és buzgó munkálkodása által, az eddig szerencsésen folytatott ország-lások alatt. Ezek tisztelettel és báládatos érzésekkel töltvén-el minden jelenlőknek szíveiket, kiki mély hódolásra gerjedett a felséges Ausztriai Ház iránt, melly atyai Ország-lását és törvényes Uralkodását, reánk nézve folyvást újabb jótéteményekkel telézte. Illy kellemetes érzésekkel lévén eltelve a halgatók, nekik jel adatott az eltávozásra, hogy a Nagy Mélt. Királyi Helytartó Tanács különös ülését tarthassa, mellyben Ő Cs. K. Felsőségének azon kegyelmes rendelései olvastattak fel, mellyek által Mélt. Szalai Bőró Barkóczy József Cs. K. Kamarás Úr, és a Helytartó Tanácsnál lévő Titoknok; hasonlóképen T. T. Lovász András Úr, ugyan a kir. Helytartó Tanácsnál lévő Titoknok és N. Békés Vármegyének Assessora, a N. Mélt. kir. Helytartó Tanácsnak valóságos Tanácsosaivá nevezettek. — Nemkülönben minelutána Ő Cs. K. Apostoli Felsőge, hogy a N. Mélt. Magyar kir. Helytartó Tanácsnak ezen százados innepét különös felséges kegyelme által megkülönböztesse, tulajdonképen e végből kiadott felséges Resolutioja által Ő Cs. K. Fő Herczogságának, a Nádor Ispánnak ezen hatalmat engedte volna, hogy a Tanácsosok közül ezen esetben a tisztelt fő Igazgató-szék Cancellária Directorát kinevezhesse, tehát Ő Cs. K. Fő Herczogsága, Mélt. Borsodi és Kattymári Latinó

vics János Úrnak halálától fogva üresen volt Directori hivatalra Mélt. Komáromy Péter Urat, a' Magy. kir. Helytartó Tanácsnak Tanácsosát igen kegyes és kedvező kifejezésekkel méltóztatott kinevezni. — Tek. Priviczner Aloys Úr pedig, a' Királyi Helytartó Tanácsnak 's egyszersmind az Elölülőségnek Titoknokja, és több T. N. Vármegyének Tablabirája, tiszteletbeli Tanácsossá neveztetett. Így megüresülvén az Elölülői Titoknokság, Ő Cs. K. Fő Herczagsége által Tek. Szalay Péter Úr, már eddig is a' Királyi Helytartó Tanácsnál lévő Titoknok, az Elölülőség Titoknokává neveztetett. — Ekkor vége lett az ülésnek, és a' kiszabott rend szerint, a' Katonáságnak ketős soraik között, elől menvén az alsóbb Tisztbeliek, következtek a' Helytartó Tanácsnak Tanácsosai, 's ezek után Ő Cs. K. Fő Herczagsége a' Nádor Ispán, egész fényes Udvarától kísértetve a' templomba ment. Ezen egész Rend, az Ország házatól a' templomig, az idő is kedvezvén, süvegvéve ment, egyedül Ő Cs. K. Fő Herczagsége kalpagos fővel. A' templomban a' Nagy Mélt. Prímás Herczeg fényes egyházi szolgálattal énekelte-el az Isteni dicséretet, és a' nagy Misét jeles muzsikával tartotta. A' Misének vége lévén, mellyen a' Dicasteriumon kívül temérdek sokaság volt jelen, a' Királyi Helytartó Tanács' alsóbb felsőbb Tisztjei és Tanácsosai Ő Cs. K. Fő Herczagségével úgy a' mint jöttek, tértek vissza az Ország házába, a' hol Ő Cs. K. Fő Herczagsége, mint ezen fő Igazgató-széknak Elölülője, az épület új részében minden Tanácsos Urakat egymásután bévezette az ő tiszteikbe, 's ennek vége lévén, hasonló fényes udvari pompával, a' mint jött vala, a' Katonáság'

sorai között visszatért a' Királyi várba. Ekkor a' Katonáság 3 osztályokba magát öszveszedvén minthogy harmadik osztályt a' Greet Gyalog Regement formált, a' tágas piacon puskákból háromszori löszöntő-lövéseket tett, mellyeket a' vár bástyájira szegezett hat ágyúnak ugyan annyi lövései követtek. Az innepnek örömét Ő Cs. K. Fő Herczagsége még az által is kívánta nevelni, hogy a' Királyi Helytartó Tanácsnak minden Tanácsosait és egyéb Belső titkos Tanácsos Urakat gazdagon megvendégeltte. — Így újult-meg ezen fő Tanács felállításának szerencsés emlékezte, mellynek boldogító munkásságát, valamint mi örömmel tapasztaljuk, úgy maradékaink is biztos reménységgel várhatják."

Ezen nevezetes százados innepet J. a b. István Úr, hites Ügyész és a' Helytartó Tanácsnál Concept. Practicáns magyar; Rösler Kristóf Úr pedig a' Budai német Ujság' írója 's a' Reszthelyi Georgicon Assessora német versekkel tisztelék-meg.

A' Helytartó Tanács épületének új részére következő felírás tétellett aranyos betűkkel:

IMP. CAES. FRANCISCVS AVG.
 REX APOSTOLICVS
 NEGOTII ADMINISTRATIONIS
 PVBLICAE
 VICE SVA LEGVMOVE SANCTIONE
 OPPORTVNIVS CONFICIVNDIS
 AEDES HAS MVNIFICE STRVI EECIT
 JOSEPHVS FRATER ARCHIDVX
 PALATINVS
 ET VSVI TRADIDIT ET TVNC DEDICAVIT
 QVVM REGIVM LOCVMENTENTIALE
 CONSILIVM
 XI KAL. MAII MDCCCXXIV
 SECVLARIA SOLENNIA CELEBRARET.